

Lithoglyphus naticoides (Snäckor)

Vänster: *Lithoglyphus naticoides* som gräver i sand. Höger: *L. naticoides* på ett musselskal.

Lilla bilden i mitten: Snäcka med en äggsamling på skalet. Äggen ligger inbäddade ett och ett i en kapsel.

Stora bilderna: © Jan Steger ; Lilla bilden: © Chris Lukhaup

Svenskt vardagsnamn	Saknas
... och på andra språk	Engelska: Gravel snail; Tyska: Fluss-Steinkleber; Franska: Escargot gravier
Vetenskapliga namn	<i>Lithoglyphus naticoides</i> (Pfeiffer, 1828); fam. Hydrobiidae
Organismgrupp(er)	Snäckor (klass Gastropoda), Blötdjur (fylum Mollusca)
Storlek och utseende	<i>L. naticoides</i> är 7-10 mm lång och 7-10 mm bred. Skalet är runt, ljusgrått till gröngult eller mörkt. Sista skalvindlingen är betydligt större än vindlingarna närmare toppen (se bild). Foten är bred och försedd med ett operculum, d.v.s. en hård skiva som bildar ett lock för öppningen då snäckan drar sig in i skalet. Arten är skildkönad men det är ingen tydlig morfologisk skillnad mellan könen. Äggen är inbäddade ett och ett i en liten kapsel, och honorna lägger dem på sitt eget eller andra individers skal. Ibland kan en äggsamling täcka hela skalet på en snäcka. (Mouthon, 2007; AnimalBase, Zoologiska Institutionen, Göttingens universitet, Tyskland)
Kan förväxlas med	
Geografiskt ursprung	Paleontologiska spår visar att innan senaste istiden fanns <i>L. naticoides</i> spridd runt om i Europa och norra Asien. Efter istiden och fram till våra dagar har artens utbredning begränsats till området kring Svarta havet och Azovska sjön.
Första observation	Arten har inte observerats svenska vatten.

i svenska vatten	
Förekomst i svenska havs- och kustområden	Arten har inte observerats i svenska vatten.
Övrig förekomst utanför ursprungligt utbredningsområde	Sedan slutet av 1800-talet har <i>L. naticoides</i> funnits i estuarier (flodmynningsområde) till stora floder som mynnar i Östersjön, och även i floder i Litauen, Polen, Tjeckien, Tyskland, Frankrike och Ryssland.
Referenser till observationer i områden nära svenska farvatten	Arten har sedan 1800-talet funnits i länder längs Östersjöns södra och västra kust (referenser i Bij de Vaate <i>et al.</i> , 2002). Nya fynd som gjordes i sjön Lukomskoe, Vitryssland 2003, uppmärksammades framför allt för att arten vanligen återfinns i floder (Mastitsky & Samoilenko, 2006).
Troligt införselsätt	Troligen har <i>L. naticoides</i> till stor del spridits på naturlig väg via de kanaler som grävdes för ca 200 år sedan för att förbinda Svarta havet och Östersjön. Men sannolikt har arten även förflyttats med barlastvatten, fastsittande på båtskrov eller via sand och sten som forslades runt i samband med kanalbyggandet.
Miljö där arten förekommer	<i>L. naticoides</i> är euryhalin, så trots att den företrädesvis finns i sötvatten klarar den låga salthalter. Den finns i områden med lågt vattenflöde, framför allt i låglandsfloder, men även i vattenreservoarer och sjöar. Den lever på fasta lerbottnar eller stenar och kräver goda syreförhållanden. Tätheten i vissa floder har uppmätts till 8800 individer/m ² . Sedan 1960-talet har bestånden i flera centraleuropeiska floder minskat kraftigt p.g.a. föroreningar.
Ekologiska effekter	Jämfört med många andra ponto-kaspiska arter har spridningen av <i>Lithoglyphus naticoides</i> skett mycket långsamt. Den var etablerad i många begränsade områden runt om i Europa redan på 1800-talet, och forskare i början på 1900-talet förutspådde en snabb kolonisering av hela Europa. Prognosen visade sig dock vara felaktig. Arten har en kort reproduktionsperiod och får bara en kull med avkomma per år, vilket kan vara en av orsakerna till den långsamma spridningen. Precis som vår inhemska vanlig strandsnäcka (<i>Littorina littorea</i>) är <i>L. naticoides</i> mellanvärd för flera arter av trematoder (sugmaskar). Minst en av dessa, <i>Rossicotrema donicum</i> , är känd för att kunna vara epizootisk hos andra mellanvärdar som t.ex. abborre och karpfiskar.
Andra effekter	
Övrigt	Synen på <i>Lithoglyphus naticoides</i> varierar mellan länder. I Polen betraktas den som en invasiv art,

medan den i Tjeckien är klassad som en *hotad*, och i Tyskland en *mycket hotad*, art.

Läs mer

- Red List of the molluscs (Mollusca) of the Czech Republic
<http://mollusca.sav.sk/malacology/redlist.htm>

Mer om bilden

- © Jan Steger,
<http://www.animalbase.uni-goettingen.de/zooweb/servlet/AnimalBase/home/species?id=2317>
- © Chris Lukhaup,
www.crusta10.de

Referenser till artbeskrivning

- AnimalBase, Zoologiska Institutionen, Göttingens universitet, Tyskland
<http://www.animalbase.uni-goettingen.de/zooweb/servlet/AnimalBase/home/species?id=2317>
(hämtat 15 december 2010)
- Mouthon J. 2007. *Lithoglyphus naticoides* (Pfeiffer) (Gastropoda: Prosobranchia): distribution in France, population dynamics and life cycle in the Saône river at Lyon (France). Annual Limnology - International Journal of Limnology 43:53-59.

Referenser till fyndplatser

- Bij de Vaate A., Jazdzewski K., Ketelaars A.M., Gollasch S. & Van der Velde G. 2002. Geographical patterns in range extension of Ponto-Caspian macroinvertebrate species in Europe. Canadian J Fishery and Aquatic Science 59:1159-1174.
- Mastitsky S.E. & Samoilenko V.M. 2006. The gravel snail, *Lithoglyphus naticoides* (Gastropoda: Hydrobiidae), a new Ponto-Caspian species in Lake Lukomskoe (Belarus). Aquatic Invasions 1:161-170.

- Detta faktablad om *Lithoglyphus naticoides* skapades den 22 december 2010 av N-research.